



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 9/2019-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. januára 2019 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej a zo sudcov Jany Baricovej, Petra Brňáka, Miroslava Duriša, Ľudmily Gajdošíkovej, Sergeja Kohuta, Jany Laššákovéj, Milana Ľalíka (sudca spravodajca), Lajosa Mészárosa, Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného advokátskou kanceláriou MST PARTNERS, s. r. o., Laurinská 3, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Martin Timesák, za účasti [REDACTED], [REDACTED] vo veci neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu obce Zombor konaných 10. novembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. novembra 2018 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej

len „sťažovateľ“), ktorou namietal neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Zombor (ďalej aj „voľby starostu“) konaných 10. novembra 2018.

2. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že vo voľbách starostu konaných 10. novembra 2018, ktorých sa zúčastnilo 71 voličov, kandidoval na starostu obce a získal v nich 30 hlasov z celkového počtu 69 platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby starostu, čo predstavuje 43,47 % platných hlasov voličov. S počtom 39 platných hlasov bol za starostu obce zvolený [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odporca“), čiže rozdiel v počte získaných hlasov medzi sťažovateľom a odporcom je 9 hlasov v prospech odporcu.

3. K dôvodom namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu sťažovateľ v odôvodnení sťažnosti uviedol:

«Podľa názoru sťažovateľa došlo... k manipulácií volieb v podobe kupovania hlasov rómskych voličov obce Zombor resp. k tzv. volebnej korupcii, a to v prospech odporcu.

... v deň konania volieb 10.11.2018 v obchode ponúkajúcom potraviny a rozličný tovar, nachádzajúcom sa v Zombore, ktorý prevádzkuje odporca a v prípade jeho neprítomnosti jeho manželka [REDAKOVANÉ], sa vykonávala propagácia odporcu formou rozdávania tovarov rómskym obyvateľom obce Zombor za podmienky voľby odporcu.

Svedkovia [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] potvrdili v čestnom vyhlásení, že obchod bol otvorený aj mimo otváracích hodín, po 13:00 hod. a videli viacerých rómskych spoluobčanov nosiť smerom od obchodu tašky a krabice s neznámym tovarom. Medzi rómskymi spoluobčanmi boli aj občania, ktorí majú v obchode nesplatené dlhy.

V deň konania volieb... obchod viedol a prevádzkoval odporca, nakoľko jeho manželka bola zapisovateľkou volebnej komisie.

... Odporca podľa názoru sťažovateľa využil, že vo volebnej komisii sedí jeho manželka a opakovane navštívil volebnú miestnosť v Zombore za tým účelom, aby sa informoval, či konkrétne osoby už boli voliť. Uvedené správanie odporcu a niektorých členov volebnej komisie predstavuje porušenia ust. § 30 ods. ods. 13 zákona č. 346/1990 Zb.

... V príčinnej súvislosti s propagáciou odporcu v deň konania volieb 10.11.2018 členka volebnej komisie [REDAKOVANÉ] zaznamenala vo volebnej miestnosti v Zombore nezvyčajne vysoký počet rómskych voličov /vo väčších skupinách prišli hlavne členovia rodín [REDAKOVANÉ]/.

Svedkyňa [REDAKOVANÉ] ako členka volebnej komisie v Zombore zaznamenala v priebehu volieb nielen zvýšená účasť rómskych voličov vo voľbách starostu obce, ale aj informácia od zapisovateľky volebnej komisie [REDAKOVANÉ], že odporca pred voľbami kontroloval platnosť občianskych preukazov a skutočnosť, že kontrola občianskych preukazov pred samotným hlasovaním sa týkala len rómskych spoluobčanov.

... uvedenými aktivitami... celkom zjavne došlo okrem iného aj k porušeniu ust. § 30 ods. 2 zákona č. 346/1990 Zb. Uvedené nezákonné konanie malo však nepochybne aj vplyv na samotný výsledok volieb. Odporca vo voľbách zvíťazil oproti sťažovateľovi len s prevahou 9 (deviatich) hlasov. Vzhľadom na takýto minimálny rozdiel v počte hlasov medzi sťažovateľom a odporcom je zrejmé, že aktivity odporcu boli spôsobilé ovplyvniť výsledok volieb starostu obce Zombor a zasiahnuť tak do Ústavou SR garantovaného volebného práva podľa čl. 30 Ústavy SR.

... Tento fakt tzv. „kupovania hlasov“ nepochybne viedol k porušeniu zákonnosti volieb, pričom ide zároveň o aktivitu na získanie voličských hlasov počas volieb, ktorá zasahuje do samotnej podstaty volebného (aktívneho či pasívneho) práva zaručeného v čl. 30 Ústavy SR.

... vyššie uvedené korupčné aktivity odporcu v podobe kupovania hlasov rómskych voličov vzhľadom na ich závažný charakter napĺňajú skutkovú podstatu trestného činu volebnej korupcie podľa ust. § 336a ods. 1 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 300/2005 Z. z.“).

... Z uvedeného dôvodu sťažovateľ dňa 12.11.2018 podal trestné oznámenie na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru vo Veľkom Krtíši, odbore poriadkovej a dopravnej polície, Obvodné oddelenie Policajného zboru Veľký Krtíš. Skutočnosti prezentované sťažovateľom sú tak predmetom vyšetrovania v trestnom konaní vedenom pod ČVS: ORPZ-VK-OPDP3-54- 46/2018.»

4. Sťažovateľ nadväzujúc na dôvody uvedené v bode 3 poukázal na porušenie čl. 30 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj ustanovenia zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách“ alebo „zákon č. 346/1990 Zb.“) a v závere konštatoval: *„Zo skutočností uvedených v... tejto Sťažnosti vyplýva, že v prospech odporcu došlo v čase volieb dňa 10.11.2018 /volebného moratória/ k závažným porušeniam ust. § 30 ods. 2, 13 zákona č. 346/1990 Zb. a podľa názoru sťažovateľa spôsobilým na naplnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu volebnej korupcie podľa ust. 336a ods. 1 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z., a to uplatnením obzvlášť odsúdeniahodných praktík /kupovanie voličských hlasov/, zasahujúcich do samej podstaty volebného /aktívneho, či pasívneho/ práva, garantovaného čl. 30 Ústavy SR.*

Vzhľadom na rozsah a účinnosť týchto praktík na strane jednej a na malý rozdiel v počte získaných hlasov medzi sťažovateľom a odporcom označené protiprávne konania odôvodnene vyvolávajú vážnu pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle občanov a preto existuje dôvod pre to, aby tieto voľby boli vyhlásené za neplatné.“

5. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti a vykonaní dokazovania nálezom rozhodol tak, že *„Voľby starostu obce Zombor konané dňa 10.11.2018 vyhlasuje... za neplatné“.*

6. Na výzvu ústavného súdu z 23. novembra 2018 sa k sťažnosti v rámci prípravy na jej predbežné prerokovanie vyjadril odporca podaním doručeným ústavnému súdu 6. decembra 2018, v ktorom uviedol:

„Ako starosta obce Zombor uvádzam, že voľby starostu obce Zombor prebehli dňa 10.11.2018 v súlade s volebným zákonom. Všetky zákonom č. 346/1980 Zb. z. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov vyžadované predpoklady pre uskutočnenie volieb boli dodržané.

Obec Zombor má 146 obyvateľov, do zoznamu voličov je zapísaných 98 voličov, z ktorých volilo 71 voličov a platných hlasov bolo 69.

... Keďže obyvateľov a z toho vyplývajúcich voličov je málo, nie je podľa môjho názoru nič zvláštne na tom, že rozdiel medzi hlasmi, ktoré obdržal zvolený starosta a medzi hlasmi, ktoré obdržal neúspešný kandidát je 9 hlasov.

Kategoricky popieram, že by z mojej strany resp. zo strany mojej rodiny, priateľov a pod. došlo k tzv. kupovaniu hlasov prostredníctvom rómskych spoluobčanov. Prisahám na svoju česť, že takémuto konaniu nedošlo.

Je pravdou, že v deň volieb som zastupoval svoju manželku [REDAKOVANÉ] v miestnych potravinách, ktoré manželka prevádzkuje na základe živnostenského listu, nakoľko moja manželka bola členku volebnej komisie.

Bol bežný sobotný deň a potraviny navštívili bežní konzumenti, občania obce Zombor za účelom vykonania bežného nákupu, nikomu z nakupujúcich som neposkytol žiadne neoprávnené zľavy na tovar, resp. nejaký tovar darom alebo tzv. na úver. Už viac ako rok moja manželka neprevádza takýto spôsob predaja tzv. na úver, nakoľko sa jej dlhodobe neosvedčil. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza nepriame narážky na údajné ovplyvňovanie rómskej komunity ohľadom volieb. Nič z jeho tvrdení sa nezakladá na reálnom základe. To, že som mal kontrolovať platnosť občianskych preukazov pred voľbami a to u rómskych spoluobčanov je taktiež lož. Zhruba v mesiaci september 2018 sa ma jeden rómsky spoluobčan spýtal na to, že pokiaľ má jeho OP skončenie platnosť ako má postupovať pri jeho obnove a koľko to t.č. finančne vychádza. Toto je jediná moja skúsenosť, pričom občan sa ma dotazoval na problém ako svojho starostu.

Výhrada sťažovateľa, že svedkyňa [REDAKOVANÉ] ako členka volebnej komisie v Zombore zaznamenala v priebehu volieb zvýšenú účasť rómskych voličov je úplne scestná, predsa títo voliči sú taktiež občania obce Zombor a majú také isté práva a povinnosti ako ostatní občania a že prišli odovzdať svoj hlas je len ich rozhodnutie.

Sťažovateľ píše vo svojej sťažnosti o tzv. kupovaní hlasov, bez toho aby uviedol čo i len jeden konkrétny dôkaz, resp. osobu - voliča, ktorý bol zo strany mojej alebo mojich blízkych osôb k takémuto konaniu nahováraný a uplácany. Už v minulosti som pociťoval útoky zo strany sťažovateľa, ktoré boli na mierené voči mojej osobe ako voči starostovi. Tieto útoky síce boli anonymné, ale som hlboko presvedčený, že sa na nich podieľal sťažovateľ. Žiadna sťažnosť, ktorá bola voči mne podaná, či už na Okresný úrad Veľký Krtíš živnostenský odbor resp. na odbor životného prostredia sa v konečnom dôsledku

ukázala ako neopodstatnená. Vyvrcholením sú komunálne voľby, kedy sťažovateľ neuniesol, že väčšia časť voličov obce Zombor volila za starostu moju osobu a nie jeho. Keďže sťažovateľ podal i trestné oznámenie pre podozrenie z prečinu podľa § 336a/1a Tr. zákona na NAKA- protikorupčnú jednotku SR, bol som oslovený policajnými orgánmi, podal som vysvetlenie a predložil všetky potrebné doklady, ktoré odo mňa polícia žiadala.

Vo všeobecnosti platí, že na to, aby ústavný súd vyhovel volebnej sťažnosti, musia byť splnené tri základné predpoklady: a) zistenie protizákonnosti volieb, t. j. porušenie zákonov upravujúcich organizáciu a priebeh volieb, resp. zákonov, ktoré s nimi bezprostredne súvisia, b) príčinná súvislosť medzi zistenou protizákonnosťou volieb a sťažovateľom namietanou neplatnosťou volieb, resp. voľby kandidáta a c) intenzita nezákonnosti volieb, ktorá už sponchybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú (boli) prejavom skutočnej vôle voličov (m. m. PL. ÚS 73/07). Dôležitým komponentom volebného súdnictva je teda zisťovanie intenzity volebných nedostatkov z hľadiska ich vplyvu na rozhodovanie voličov a najmä na výsledok volieb (PL. ÚS 8/2011). Domnievam sa, že takéto predpoklady splnené neboli a z uvedených dôvodov považujem predmetnú sťažnosť za neopodstatnenú v plnom rozsahu a navrhujem aby ju Ústavný súd SR odmietol.“

7. V trestnej veci podozrenia zo spáchania prečinu volebnej korupcie podľa § 336a ods. 1 písm. a) Trestného zákona (oznamovateľom v tejto veci je sťažovateľ, pozn.), vedenej Prezidiom Policajného zboru, národnou kriminálnou agentúrou, národnou protikorupčnou jednotkou, expozitúrou Stred Banská Bystrica pod ČVS: PPZ-46/NKA-PK-ST-SV-2018 bol odporca vypočutý ako podozrivý, pričom vo svojej výpovedi tiež uviedol: „V deň konania volieb, keďže manželka bola zapisovateľkou volebnej komisie, som v obchode v rámci riadnych – bežných otváracích hodín predával ja. Otváracie hodiny sú od 08,30 do 09,30 hod. a potom poobede od 16,00 do 17,00 hod.. Aj v deň volieb to bolo takto. V deň konania volieb som predával v obchode ja a keď som zatvoril obchod, prišiel som na obecný úrad a spýtal som sa, ako idú voľby, či nie je nejaký problém... Ja som sa na nič konkrétne nepýtal, a ani som žiadnym iným spôsobom do volieb nezasahoval... Ešte chcem uviesť, že každý, kto prišiel do obchodu, si za nákup riadne zaplatil, tak ako sa to robí vždy... Ešte chcem povedať, že vo volebnej komisii boli 5

členovia a zapisovateľka, ale nikto z nich nedal žiadny podnet, že by som ja nejako zasahoval do volieb“.

V označenej trestnej veci boli v rámci preverovania vykonané previerky aj u osôb, ktoré sťažovateľ označil vo volebnej sťažnosti ako svedkov, resp. predložil ich čestné vyhlásenia na preukázanie dôvodov tvrdenej neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu ([REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]).

8. Uznesením povereného príslušníka policajného zboru ČVS: PPZ-46/NKA-PK-ST-SV-2018 zo 14. decembra 2018 bolo trestné oznámenie sťažovateľa vo veci podozrenia zo spáchania prečinu volebnej korupcie podľa § 336a ods. 1 písm. a) Trestného zákona odmietnuté podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku (ďalej len „uznesenie o odmietnutí“). Z jeho odôvodnenia vyplýva, že „Z doposiaľ vykonaného preverovania je zrejmé, že oznamovateľ v trestnom oznámení uviedol len skutočnosti, o ktorých sa dozvedel sprostredkované od viacerých osôb ([REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a iní). Z uvedených informácií je zrejmé len to, že veľa Rómskych občanov, ktorí boli voliť dňa 10. 11. 2018 v Obci Zombor po odvolení išlo do miestnych potravín, odkiaľ odchádzali s plnými taškami. Ako som už uviedla, previerky boli vykonané aj u osôb, ktoré mohli byť podplatené [REDACTED] vo forme nákupu v miestnych potravinách. Tieto osoby potvrdili, že využili svoje volebné právo, aj to, že po tom ako odvolili, boli na nákupe v miestnych potravinách, kde ich obslúžil [REDACTED], avšak za nákup riadne zaplatili. Skutočnosti - domnienky uvádzané [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], či ďalších osôb sa nepodarilo potvrdiť.

Na základe všetkých zistených... skutočností možno konštatovať, že z oznámenia [REDACTED] nie sú zrejmé také skutkové okolnosti, na podklade ktorých by bolo možné bez akýchkoľvek pochybností začať trestné stíhanie pre skutok, ktorý je trestným činom a ktorého skutkové okolnosti by boli orgánu činnému v trestnom konaní známe v čase vydania uznesenia v zmysle § 199 ods. 1/ Trestného poriadku.

... hodnotiac tieto skutočnosti jednotlivo a v ich vzájomných súvislostiach nie je možné preukázať a konštatovať podozrenia z naplnenia objektívnej stránky, ako aj subjektívnej stránky skutkovej podstaty prečinu volebnej korupcie podľa § 336a

ods. 1 / Trestného zákona, teda nie je dôvod na začatie trestného stíhania v zmysle § 199 ods. 1/ Trestného poriadku a ani na postup podľa § 197 ods. 2/ Trestného poriadku...“.

9. Z vyžiadanej volebnej dokumentácie o výsledku volieb do orgánov miestnej samosprávy obce Zombor uskutočnených 10. novembra 2018 vyplýva, že zápisnicu okrskovej volebnej komisie o priebehu a výsledku hlasovania, ako aj zápisnicu miestnej volebnej komisie o výsledku volieb v obci Zombor podpísali všetci členovia bez uvedenia námietok či výhrad.

II.

10. Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu. Podľa čl. 129 ods. 7 poslednej vety ústavy podrobnosti o postupe ústavného súdu ustanoví zákon.

11. Podľa čl. 30 ústavy občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov... (odsek 1). Občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám (odsek 4).

12. Podstatou ochrany ústavnosti vo volebných veciach je ochrana práv zaručených v čl. 30 ústavy, t. j. aktívneho a pasívneho volebného práva. Podstatou zákonnosti volieb do orgánov samosprávy obcí je zase uskutočnenie volieb v súlade so všetkými právnymi predpismi so silou zákona, ktoré sa týkajú volieb do orgánov samosprávy obcí (*mutatis mutandis* PL. ÚS 34/99). Nezákonnosť volieb musí byť v konaní preukázateľne dokázaná a musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práva, ktoré je v konečnom dôsledku porušením ústavného volebného práva a jeho princípov (PL. ÚS 21/94).

13. Ústavný súd tzv. kupovanie hlasov voličov hodnotí ako vážne porušenie volebnej kampane, pretože ide o aktivitu na získanie voličských hlasov počas volieb, ktorá zasahuje do samotnej podstaty volebného (aktívneho či pasívneho) práva zaručeného v čl. 30 ústavy. Takéto obmedzenie nesie so sebou také veľké nebezpečenstvo pre slobodnú súťaž

politických síl v demokratickej spoločnosti, že od ústavného súdu vyžaduje veľmi prísne posúdenie (m. m. PL. ÚS 5/03). Podľa názoru ústavného súdu poskytovanie „protihodnoty“ za hlasovanie vo voľbách je protiústavné, lebo účelom aktívneho volebného práva je možnosť účasti na správe vecí verejných, a nie bezprostredný materiálny prospech (PL. ÚS 45/07).

Sťažovateľom namietané porušenia zákona o voľbách

Podľa § 30 ods. 2 zákona o voľbách kampaň sa začína 17 dní a končí sa 48 hodín pred začiatkom volieb. Vedenie kampane mimo určeného času je zakázané.

Podľa § 30 ods. 13 zákona o voľbách členovia volebných komisií a pracovníci odborných útvarov nesmú poskytovať informácie o priebehu a čiastkových výsledkoch volieb, a to až do podpísania zápisnice o výsledku hlasovania.

14. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ústavný súd volebnú sťažnosť predbežne prerokoval podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pričom skúmal, či spĺňa zákonom predpísané (všeobecné a osobitné) náležitosti podľa § 20 ods. 1 a 2, § 59 a § 60 zákona o ústavnom súde a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vrátane dôvodu spočívajúceho v prípadnej zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti.

15. Podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže a) vyhlásiť voľby za neplatné, b) zrušiť napadnutý výsledok volieb, c) zrušiť rozhodnutie volebnej komisie a vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený, a d) sťažnosť zamietnuť.

16. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že len hrubé alebo závažné porušenie, alebo opätovné porušovanie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb môže byť príčinou na uplatnenie právomoci ústavného súdu, ktorá mu umožňuje rozhodnúť podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Namietané protiústavné alebo nezákonné konanie musí mať priamy vplyv na dosiahnutý výsledok volieb. Túto skutočnosť musí sťažovateľ nielen namietat, ale aj doložiť dôkazmi. Nestačí samotné označenie dôkazov (PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 35/03, PL. ÚS 3/2010). Súčasťou zákonných náležitostí sťažnosti sú totiž aj dôvody, pre ktoré sa voľby napádajú, s označením dôkazov [§ 60 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde]. Vzhľadom na význam volieb v demokratickej spoločnosti a z neho vyplývajúcu prezumpciu ich ústavnosti a zákonnosti je na sťažovateľovi, aby v záujme prijatia jeho sťažnosti ústavným súdom na ďalšie konanie (pri predbežnom prerokovaní) kvalifikovaným spôsobom označil také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne možné, prípadne pravdepodobné a zároveň spôsobilé preukázať porušenie zákona o voľbách odôvodňujúce záver o inom legitímnom výsledku volieb. V tejto súvislosti ústavný súd dodáva, že funkcia ústavného súdu v rámci prieskumu ústavnosti a zákonnosti volieb nemôže byť vykladaná tak extenzívne, že by v konečnom dôsledku jeho činnosť mala nahradzovať, prípadne dopĺňovať činnosť na to povolaných volebných či iných orgánov, a to dokonca v tom smere, že iba na základe špekulatívne formulovaných námietok bude ústavný súd podrobne rekonštruovať celý volebný proces (PL. ÚS 3/2010, PL. ÚS 22/2015).

17. Vo všeobecnosti platí, že na to, aby ústavný súd vyhovel volebnej sťažnosti, musia byť splnené tri základné predpoklady: a) zistenie protizákonnosti volieb, t. j. porušenie zákonov upravujúcich organizáciu a priebeh volieb, b) príčinná súvislosť medzi zistenou protizákonnosťou volieb a sťažovateľom namietanou neplatnosťou volieb,

resp. voľby kandidáta a c) intenzita protizákonnosti volieb, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú (boli) prejavom skutočnej vôle voličov (m. m. PL. ÚS 73/07). Dôležitým komponentom volebného súdnictva je teda zisťovanie intenzity volebných nedostatkov z hľadiska ich vplyvu na rozhodovanie voličov a najmä na výsledok volieb.

18. V rámci svojej rozhodovacej činnosti ústavný súd uviedol, že dosiahnutie absolútneho súladu prípravy a priebehu volebného procesu so zákonom je prakticky neuskutočniteľné. Ak by sa nespokojnosť politických strán a hnutí, resp. nezávislých kandidátov zúčastnených na voľbách s volebnými výsledkami prejavila vždy po voľbách iniciovaním konania pred ústavným súdom, môže to viesť k spochybňovaniu zastupiteľskej demokracie a inštitútu volieb. Vyhlásenie volieb za neplatné, resp. zrušenie ich výsledku z dôvodu nepatrného porušenia ustanovení zákona o voľbách totiž vytvára možnosti pre vedomú manipuláciu s voľbami (napr. PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 85/07).

19. Vychádzajúc z uvedených zásad a kritérií ústavný súd pri predbežnom prerokovaní posudzoval, či tvrdenia sťažovateľa môžu vytvoriť reálny predpoklad uplatnenia právomoci ústavného súdu podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

20. Sťažovateľ nadväzujúc na dôvody uvedené v bode 3 poukazuje na porušenie čl. 30 ods. 1 a 4 ústavy, ako aj § 30 ods. 2 a ods. 13 zákona o voľbách v súvislosti s údajnou volebnou korupciou a možným ovplyvňovaním voličov v deň konania volieb zo strany odporcu. Už na tomto mieste považuje ústavný súd za potrebné poukázať na celkom zjavne nesprávne označenie zákonných noriem, ktoré mali byť podľa sťažovateľa (kvalifikovane zastúpeného advokátom, pozn.) porušené v príčinnej súvislosti s uvedenými dôvodmi namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu.

21. Zákon č. 346/1990 Zb. bol účinný od 28. augusta 1990 do 30. júna 2015. Od 1. júla 2015 voľby do orgánov samosprávy obce upravuje zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“) a zákon č. 181/2014 o volebnej kampani

a o zmene a doplnení zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach v znení neskorších predpisov. Pokiaľ potom námietky sťažovateľa o porušení ustanovení volebného zákonodarstva nie sú v tomto prípade formálnoprávne i obsahovo namieste, už samotný tento nedostatok smeruje – vychádzajúc zo zákonom určených náležitostí návrhu (§ 20 ods. 1 a 4 a § 60 ods. 1 zákona o ústavnom súde) – k procesnému odmietnutiu podaného návrhu pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí. Uvedené platí o to viac, ak nová právna úprava volebného zákonodarstva (volebný zákon) odlišným spôsobom posudzuje dôvody sťažovateľom namietanej nezákonnosti volieb starostu, ako je tomu podľa zákona č. 346/1990 Zb. (volebný zákon nemá ustanovenie obdobné § 30 ods. 13 zákona o voľbách, pozn.), pričom porušenie ustanovení volebného zákona sťažovateľ ani nenamieta.

22. Ústavný súd napriek skutočnostiam uvedeným v predchádzajúcom bode preskúmal sťažnosť, vyjadrenie odporcu, vyžiadajú volebnú dokumentáciu, predložené písomné podklady (čestné vyhlásenia) a zároveň sa oboznámil s výsledkami vyšetrovania orgánov činných v trestnom konaní vo veci trestného oznámenia podaného sťažovateľom a v rámci predbežného prerokovania tejto sťažnosti dospel k záveru, že podanú sťažnosť je potrebné odmietnuť aj z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

23. Ústavný súd predovšetkým poukazuje na to, že dôvody uvedené sťažovateľom sú nedostatočné a nemajú a ani nemôžu mať priamy dosah na dosiahnuté volebné výsledky volieb starostu v obci Zombor konaných 10. novembra 2018, v ktorých rozdiel hlasov medzi sťažovateľom a zvoleným starostom predstavoval 9 hlasov. Ako už ústavný súd uviedol, jeho úlohou nie je z úradnej moci vyšetrovacím spôsobom preskúmať celý priebeh uskutočnených volieb, ale naopak, iba na základe relevantných porušení právneho poriadku, majúcich navyše reálny dopad na dosiahnutý volebný výsledok, následne preskúmať prezumovanú ústavnosť a zákonnosť uskutočnených volieb. V tomto ohľade (iba) „ex post“ tvrdenia založené na domnienkach, ktoré protitvrdením vyvracia zvolený starosta, navyše nevyplývajúce ani z právne relevantnej volebnej dokumentácie (najmä volebných zápisníc) či zistení orgánov činných v trestnom konaní, nemôžu byť kvalifikovaným podnetom na to, aby ústavný súd dodatočne zasiahol do prezumovaného volebného výsledku, a tým aj dodal

vážnosť napr. pokračujúcemu politickému zápasu po skončení volieb. Tvrdenia osôb navrhovaných sťažovateľom (čestné vyhlásenia [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED]), na ktorých má stáť základ neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu, právne a skutkovo neobstoja, keďže, ako to vyplýva z uznesenia o odmietnutí trestného oznámenia sťažovateľa, tvrdenia o údajnom kupovaní hlasov voličov zo strany odporcu majú len povahu domnienok, ktoré neboli v rámci policajného preverovania preukázané. Ani tvrdenie [REDACTED] (členky miestnej volebnej komisie, ktorá zároveň plnila úlohy okrskovej volebnej komisie, pozn.) o tom, že odporca opakovane navštívil volebnú miestnosť v Zombore na účel, aby sa informoval, či konkrétne osoby už boli voliť, nebola riadne preukázaná (bez predloženia svedectva viacerých osôb, ktoré by potvrdili uvedenú skutočnosť). Navyše, ako členka miestnej volebnej komisie, resp. okrskovej volebnej komisie, nemala žiadne výhrady k priebehu volieb a volebné zápisnice podpísala bez akýchkoľvek námietok, čím verifikovala zákonný priebeh uskutočnených volieb. Napokon ani námietka sťažovateľa, že odporca pred voľbami kontroloval platnosť občianskych preukazov rómskych spoluobčanov, na prvý pohľad nemá súvis s dosiahnutým volebným výsledkom, pričom sťažovateľ v tejto súvislosti neoznačil ani dotknuté zákonné ustanovenie, ktoré malo byť uvedeným postupom porušené.

24. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že dôkazy označené sťažovateľom vo volebnej sťažnosti treba považovať za také, ktoré nijakým spôsobom nepreukazujú závažné porušenie ústavy ani volebných predpisov, a jeho tvrdenia (i čestné vyhlásenia navrhovaných svedkov) uvádzané v sťažnosti majú len všeobecnú hypotetickú povahu. Sťažovateľom namietané skutočnosti, jeho pochybnosti a jeho tvrdenia preto už na prvý pohľad nemožno považovať za také, ktoré by odôvodňovali prípadné prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, keďže tieto údajné porušenia, ako aj ďalšie námietky sú charakterizované iba možnosťou, potenciálnosťou, teda nie reálnosťou alebo aspoň rozumne dostatočnou presvedčivosťou.

25. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu len nepodložené domnienky o nezákonnosti a neústavnosti volieb nepostačujú na rozhodnutie ústavného súdu,

ktorým by boli vyhlásené voľby za neplatné, resp. by bol zrušený ich výsledok (obdobne PL. ÚS 4/2017). Z uvedeného teda vyplýva, že sťažovateľ nepredložil ústavnému súdu relevantné dôkazy o tom, že priebeh volieb starostu v obci Zombor bol protiústavný, resp. nezákonný. Namietané skutočnosti jednotlivo alebo aj spolu nemohli podľa názoru ústavného súdu vyvolať iné výsledky volieb starostu obce, ako boli oficiálne vyhlásené.

26. Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že v súvislosti s napadnutými voľbami nezistil žiadny relevantný dôvod na vyslovenie porušenia práv sťažovateľa podľa čl. 30 ods. 1 a 4 ústavy a ani zákonných volebných predpisov, ktoré navyše sťažovateľ kvalifikovane neoznačil (pozri body 20 a 21). Preto sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (obdobne PL. ÚS 5/09, PL. ÚS 79/2011 a PL. ÚS 70/2011, PL. ÚS 23/2015, PL. ÚS 4/2017).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. januára 2019